

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

**Organize Sanayi Bölgelerinin
Çalışma Sürelerinden Kaynaklanan
Riskler Bakımından Programlı Teftişi
Sonuç Raporu**

2013, Ankara

ÖNSÖZ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı İş Teftiş Kurulu Başkanlığı'nın yürüttüğü teftiş faaliyetlerinin temel amacı, çalışanların çalışma ortam ve koşullarının iyileştirilmesi, iş kazaları ve meslek hastalıklarının önlenmesi, kadınlar, çocuk ve genç işçiler, engelliler gibi dezavantajlı grupların korunması, sosyal güvenliğin sağlanması, bireysel ve toplu iş uyuşmazlıklarının en düşük seviyeye indirilerek çalışma barışının tesis edilmesidir.

Bu bağlamda Başkanlığımız, gerçekleştirdiği araştırma faaliyetleri ile en sorunlu sektör ve alanları belirlemekte, öncelikli olarak giderilmesi gereken riskleri saptamakta ve teftiş faaliyetlerini bu alanlar ve riskler üzerinde yoğunlaştırarak kaynakların en etkin şekilde kullanılmasını sağlamaktadır. Ayrıca teftiştten beklenen hedef ve sonuçlara ulaşılabilmesi için, teftişi salt işveren ile müfettiş arasında yürütülen bir faaliyet olmaktan çıkarmakta ve sorunun çözümüne katkıda bulunacak, sendika ve konfederasyonlardan meslek odalarına, yerel yönetimlerden sanayi sitesi yönetimlerine, üniversitelerden sivil toplum kuruluşlarına kadar pek çok kurum ve kuruluşla işbirliği yapmaktadır.

Başkanlığımız, teftiş faaliyetleri ile paralel şekilde işçi ve işverenler başta olmak üzere tüm sosyal taraflara yönelik, eğitim, bilgilendirme ve bilinçlendirme faaliyetleri gerçekleştirerek önleyici bir yaklaşım da izlemektedir. Çalışma yaşamının risklerini konu alan yayınlar çıkararak, bilgilendirme ve bilinçlendirmede daha geniş kitlelere ulaşmaya çalışmaktadır.

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, teftiş faaliyetlerinin sonuçlarının, teftiş raporları ile sınırlı kalmaması gerektiği düşüncesinden hareketle, her yılsonunda, o yıl farklı sektör ya da alanlarda yürütülen teftişlerle ilgili sonuç raporları hazırlayarak, kitap halinde sektör temsilcilerine ulaştırmaktadır. Böylece o sektöre ya da alanda yürütülen teftişlerde tespit edilen riskler, o risklerle ilgili alınması istenen önlemler, teftiş sonucunda giderilen sorunlar, uygulanan idari para cezaları, işverenlerin ve sosyal tarafların önerileri, iş müfettişlerinin değerlendirmeleri gibi birçok husus paylaşılarak, sektörün işverenleri ya da temsilcilerine, sektörde yapacakları iyileştirmelere yönelik önemli bir bilgi kaynağı sunulmaktadır.

Sizlere ulaştırdığımız bu kitap, 2013 yılında İş Teftiş Kurulunca Gaziantep, Malatya, Elazığ ve Adıyaman İllerinde yürütülen "Organize Sanayi Bölgelerinin Çalışma Sürelerinden Kaynaklanan Riskler Bakımından Programlı Teftişi" nin sonuç raporu niteliğindedir.

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı tarafından hazırlanan bu çalışmanın tüm sosyal taraflar ve ilgilenen herkes için yararlı olmasını diliyorum.

Mehmet TEZEL

İş Teftiş Kurulu Başkanı

K. Atatürk

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	II
İÇİNDEKİLER	V
1. BÖLÜM: TEFTİŞ PROGRAMININ TANITIMI	7
1.1. Teftiş Programının Adı	
1.2. Gerekçesi	
1.3. Amacı	
1.4. Kullanılan Yöntem	
1.5. Öncelikli Riskler	
1.6. Öncelikli Risk Grupları	
1.7. Teftişin Yapıldığı İller ve Teftişin Süresi	
1.8. Teftiş Yapıldığı İşkolu ve Meslek Kodları	
1.9. Teftişin Yapıldığı Alan ve İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler	
2. BÖLÜM: TEFTİŞ PROGRAMINDA TESPİT EDİLEN HUSUSLAR	13
2.1. İşyerlerine İlişkin Tespitler	
2.2. İşçilere İlişkin Tespitler	
2.3. Noksanlık ve Mevzuata Aykırılıkla İlgili Tespitler	
3. BÖLÜM: TEFTİŞ İLE İLGİLİ DİĞER FAALİYETLER	25
3.1. Eğitim Faaliyetleri	
3.2. Kurumlar Arası İşbirliği Faaliyetleri	
3.3. Basın-Yayın Organları İle İşbirliği	
4. BÖLÜM: TEFTİŞ İLE İLGİLİ DİĞER FAALİYETLER	37
4.1. Sonuç	
4.2. İş Müfettişlerinin Değerlendirme ve Görüşleri	

1.BÖLÜM

TEFTİŞ PROGRAMININ TANITIMI

- 1.1. Teftiş Programının Adı
- 1.2. Gerekeęesi
- 1.3. Amacı
- 1.4. Kullanılan Yöntem
- 1.5. Öncelikli Riskler
- 1.6. Öncelikli Risk Grupları
- 1.7. Teftişin Yapıldığı İller ve Teftişin Süresi
- 1.8. Teftiş Yapıldığı İşkolu ve Meslek Kodları
- 1.9. Teftişin Yapıldığı Alan ve İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler

1. BÖLÜM: TEFTİŞ PROGRAMININ TANITIMI

1.1. Teftiş Programının Adı

Organize Sanayi Bölgelerinin Çalışma Sürelerinden Kaynaklanan Riskler Bakımından Programlı Teftiş

1.2. Gerekçesi

Çalışma barışının tesisi, çalışma mevzuatının uygulanması, çalışanların sağlık ve güvenliklerinin sağlanması, çalışanların iş şartlarının iyileştirilmesi ve kayıt dışılığın önlenmesi amacıyla teftiş hizmetlerini yürüten Bakanlığımız İş Teftiş Kurulu Başkanlığı sektör ve alan bazlı "Programlı Teftiş" yapmaktadır. Yeni yaklaşım ve anlayışla sosyal tarafların etkin katılımını sağladığı denetim faaliyetlerini gerçekleştirmektedir.

Bakanlığımıza son birkaç yılda intikal eden şikâyet ve ihbarların büyük oranda Organize Sanayi Bölgelerinden geldiği tespit edilmiştir. Organize sanayi bölgelerinde yapılan teftişlerde sıklıkla işyerlerinde fazla çalışma yapıldığı, fazla çalışmaların yasal süreyi aştığı, fazla çalışma ücretlerinin ödenmediği veya açıktan ödendiği, yıllık ücretli izinlerin iş kanununa uygun kullanılmadığı, dinlenme haklarının ihlal edildiği, gerçek ücretlerin kayıtlara intikal ettirilmediği gibi konularda tespitler yapılması, Organize Sanayi Bölgelerinin Çalışma Sürelerinden Kaynaklanan Riskler Bakımından Programlı Teftişin yapılmasını gerekli kılmıştır.

1.3. Amacı

Organize sanayi bölgelerinde faaliyet gösteren işyerlerinde, çalışma sürelerinin fazlalığından kaynaklanan risklerin tespit edilmesi, kısa, orta ve uzun vadede saptanacak çözüm önerileri ile sektörde çalışma şart ve ortamının mevzuata uygun hale getirilmesinin sağlanmasıdır.

İş Teftiş Kurulu Başkanlığı, çalışma yaşamında var olan sorunları gidermek konusunda sosyal tarafların katılımını sağlamanın etkili olacağına bilincinde olup, son yıllarda gerçekleştirdiği programlı teftişlerde bu hususa gereken önemi ve ağırlığı vermektedir. Bu kapsamda; işçi, işveren kuruluşları, meslek örgütleri, medya işbirliğiyle uygulamanın hayata geçirilmesi ve devamlılığı noktasında bilinçlenme sağlanması amaçlanmıştır.

Bütün bunların yanı sıra denetimler sırasında, çalışma yaşamının tarafları olan işçi ve işverenlerle, sorunlar, sorunların giderilmesi ve ortaya çıkan çözümlerin sürdürülebilirliği konularında eğitim programları düzenleyerek bilinçlenme oluşturulması da programlı teftişin amaçları arasındadır.

Öte yandan, program sonucunda elde edilen ölçülebilir nitelikli istatistiki verilerle programlı teftiş kapsamında yapılan çalışmalar ve sağlanan iyileşmelerin ölçülmesi, program sırasında giderilemeyen risklerin giderilememe nedenlerinin belirlenmesi, tarafların sorunun çözümüne ilişkin önerileri ve iş teftişi olarak denetim sırasında elde ettiğimiz veriler ve tespitlere dayanan önerilerimizi içerecek yayın hazırlanması da amaçlarımız arasındadır. Bunun yanında gerçekleştirilecek programın basın ve medya yoluyla kamuoyu ile paylaşılması da amaçlanmıştır.

1.4. Kullanılan Yöntem

Denetimlere başlamadan önce, aşağıdaki bölümlerde daha ayrıntılı biçimde anlatılacağı üzere, öncelikle bir hazırlık çalışması yapılmıştır. Bu hazırlık aşamasında genel olarak iş hayatının tüm sosyal

tarafları (Valilik, Belediye Başkanlıkları, Odalar, Sendikalar vb.) ziyaret edilmiş ve hangi sektörlerde ve alanlarda ne tür riskler esas alınarak denetimlerin yapılacağı konularında bilgi verilmiştir. Ayrıca geniş katılımı bilgilendirme toplantıları yapılmıştır. Bunu yaparken, iş hayatının tüm taraflarının yapılacak olan denetimlerden haberdar olması, dolayısıyla 4857 sayılı İş Kanunu ve çalışma hayatı ile ilgili diğer mevzuat anlamında işyerlerinin kendilerini gözden geçirmeleri amaçlanmıştır. Ancak hiçbir işyerine denetim ile ilgili önceden haber verilmemiştir. Sadece sektör, alan ve denetimlerde dikkate alınacak riskler üzerinde durulmuştur.

İşyerlerinin denetiminde ise, ilk olarak denetime alınmak üzere seçilmiş olan işyerlerine gidilmiş, işyeri yetkilileri ile tanışılmış, akabinde kendilerine geliş nedeni anlatılmış ve daha sonra da işyerinin işleyişi ile ilgili bilgi sahibi olunması amacıyla, üretimden satış aşamalarına kadar tüm departmanlar ziyaret edilmiş ve işyerlerindeki imalat akış durumu anlaşılmaya çalışılmıştır.

Yine bu aşamada işyerleriyle ilgili olarak Kurul Başkanlığı'mız tarafından hazırlanan işveren bilgi formlarının işyeri yetkililerince doldurulması sağlanmıştır.

Daha sonra denetim aşamasına geçilmiş, bu amaçla önce yeteri sayıda işçinin ifadesi alınmış, ifade aşamasında işçilere işyerinin işleyişi ile ilgili ve İş Kanunu uygulamaları çerçevesinde sorular sorulmuş ve işyerinin genel olarak işleyişi hakkında ön bilgi sağlanmaya çalışılmıştır.

İşçiler ile yapılan görüşmelerden sonra, kayıt ve belge incelemesi aşamasına geçilmiş, bu aşamada da edinilen ön bilgiler ile kayıtlar arasındaki tutarlılık incelemesi yapılmış, yine ibraz edilen kayıtların Yasaya uygunluğu denetlenmiştir. Bu araştırma ve incelemelerin sonucunda tespit edilen mevzuata aykırılık ve noksanlıklar ile ilgili Teftiş Tutanağı düzenlenmiş ve eksiklik ve aykırılıklar ayrı bir yazı ile işverene tebliğ edilmiştir. Noksanlıkların giderilmesi için de işverene süre tanınarak teftişe ara verilmiştir.

Son olarak ise verilen sürenin sonunda işyerlerine tekrar gidilmiş, ilk aşamada teftişte tespit edilen noksanlıkların giderilip giderilmediği ile ilk aşama teftişi ile ikinci aşama teftişi arasındaki süre içerisinde yeni noksanlık ve aykırılıkların ortaya çıkıp çıkmadığının kontrolü yapılmıştır. İkinci aşama teftiş neticesinde eksiklik ve aykırılıklardan giderilmeyenler ile ortaya çıkan yeni noksanlık ve aykırılıklar için işverenler hakkında idari para cezası uygulanmıştır.

1.5. Öncelikli Riskler

Gaziantep Organize Sanayi Bölgeleri, istihdam açısından Türkiye'nin önemli sanayi bölgelerinden sayılmaktadır. İstihdam edilen işçi sayısına bağlı olarak, çalışma şartlarından kaynaklanan şikâyet ve ihtilafların da sayıca fazla olduğu açıktır. Bakanlığımıza intikal eden şikâyet ve ihbarların önemli bir kısmı, işyerlerinde yasal çalışma ve dinlenme sürelerine aykırı bir şekilde çalışma şartlarına ilişkin iddialarından oluşmaktadır. Yeni teftiş anlayışına uygun olarak şikâyet ve ihbar gelme potansiyeli bulunan bu alana yönelmenin, sorunları kaynağında çözme ve İş Teftiş Kurulu Başkanlığının sahip olduğu kaynakların verimli kullanılmasının gereği olduğu da açıktır.

Bu bağlamda uzun süreli çalıştırma, dinlenme sürelerine uygun olmayan çalışmalar gerçek ücretlerin

kayıtlara yansıtılmaması gibi kanun dışı tedbirler alınmaktadır. Bilindiği gibi kayıt dışılıkla mücadelede tek yol sigortasız çalışanların sigorta sistemine dâhil edilmesinden ibaret değildir. Kayıtlı ekonomiyi teşvik ve istihdamın arttırılması için, gerçek ücretlerin kayıtlara yansıtılmasının sağlanması, ara dinlenmelerinin ve yıllık izin sürelerinin kullandırılmasının sağlanması, uzun çalışma sürelerinin engellenerek, iş kazalarının önlenmesi ve uzun çalışma sürelerinin yerine daha fazla işçi çalıştırılması sağlanarak, istihdamın arttırılması ve işsizliğe bir nebze de olsa katkı sağlanması hedeflenerek, öncelikli riskler;

- Yasa ile hüküm altına alınan çalışma ve ara dinlenmelerin yasal sürelere çekilmesi,
- Uzun süreli çalışma yerine postalar halinde çalışmanın yaygınlaştırılması,
- Fazla mesai ücreti, hafta tatili çalışma ücreti ile ilgili işçi alacaklarının ödettirilmesi,
- Fazla mesai süresinin yıllık 270 saati aşmaması konusunda duyarlılık yaratılması,
- İşyerlerinde muvazaalı asıl-alt işveren ilişkisi varsa bu uygulamaya son verilmesi,
- Gerçek ücretlerin kayıtlara yansıtılmasının sağlanması, olarak belirlenmiştir.

1.6. Öncelikli Risk Grupları

Teftiş programında tüm işçiler risk grubu olarak kabul edilmiş olup ayrıca korunması gereken risk gruplarına yer verilmemiştir.

1.7. Teftişin Yapıldığı İller ve Teftişin Süresi

Organize Sanayi Bölgelerinin Çalışma Sürelerinden Kaynaklanan Riskler Bakımından Programlı Teftiş kapsamında denetimler Gaziantep, Malatya, Elazığ ve Adıyaman illerinde 01.03.2013 – 31.12.2013 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

1.8. Teftişin Yapıldığı İşkolu ve Meslek Kodu

Teftiş türünün alan denetimi olması nedeniyle işkolu ve faaliyet kodları belirlenmemiş, seçilen organize sanayi bölgelerinden değişik faaliyet kollarında ve büyüklükteki farklı işyerleri belirlenmiştir. Teftiş programının hedef kitlesi 10-49 işçi çalıştıran orta ölçekli, 50-249 işçi çalıştıran büyük ölçekli ve 250 ve üzeri işçi çalıştıran çok büyük ölçekli işyerlerinde, çalışan işçilerin, çalışma koşullarının yetersiz ve uygun olmadığı değerlendirildiğinden, bu ölçekteki işyerlerinin program kapsamına alınması gerektiği mütalaa edilmiştir. Bu bağlamda da denetimi yapılacak işyerlerinin seçiminde;

02 NO'LU GIDA İŞKOLU

- 10.32 Sebze ve meyve suyu imalatı
- 10.41.01 Ayçiçek yağı imalatı
- 10.41.02 Bitkisel sıvı yağ (yenilebilen) imalatı (soya, susam, haşhaş, pamuk, fındık, kolza, hardal vb. yağlar) (zeytinyağı, ayçiçeği yağı ve mısır yağı hariç)
- 10.41.07 Zeytinyağı imalatı (saf, sızma, rafine)
- 10.61 Öğütülmüş hububat ve sebze ürünleri imalatı
- 10.82 Kakao, çikolata ve şekerleme imalatı

05 NO'LU DOKUMA İŞKOLU

- 13.10 Tekstil Elyafının Hazırlanması ve Bükülmesi

- 13.20 Dokuma
- 13.30 Tekstil Ürünlerinin Bitirilmesi
- 13.93 Halı ve Kilim İmalatı

12 NO'LU METAL İŞKOLU

- 24.51 Demir Döküm
- 24.54 Diğer demir dışı metallerin dökümü
- 25.11 Metal yapı ve yapı parçaları imalatı
- 25.12 Metalden kapı ve pencere imalatı
- 28.41 Metal işleme makinelerinin imalatı
- 28.94 Tekstil, giyim eşyası ve deri üretiminde kullanılan makinelerin imalatı
- 43.29.01 Asansörlerin, yürüyen merdivenlerin, yürüyen yolların, otomatik ve döner kapıların bakım ve onarımı dâhil kurulum işleri belirlenmiştir.

1.9. Teftiş Yapıldığı Alan ve İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler

1.9.1. Alan Hakkında Genel Bilgiler

Organize sanayi bölgesi (OSB) en genel anlamda, “ulaşım, su, elektrik, kanalizasyon, banka, kantin, ilkyardım vb. imkanlarla donatılmış uygun bir alanda teknik ve genel hizmetlerin de sağlandığı, ekonomik bir ölçek içinde gruplanmış fabrika yerleşim birimleri” şeklinde tanımlanmaktadır.

OSB'ler ile ilgili olarak 15.04.2000 tarihli ve 24021 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4562 sayılı Kanun bulunmaktadır. Bu Kanunda OSB'ler; “Sanayinin uygun görülen alanlarda yapılmasını sağlamak, çarpık sanayileşme ve çevre sorunlarını önlemek, kentleşmeyi yönlendirmek, kaynakları rasyonel kullanmak...” amacıyla oluşturulan ve bu Kanun hükümlerine göre işletilen mal ve hizmet üretim bölgeleri” olarak tanımlanmıştır.

Organize sanayi bölgeleri, Sanayi ve Ticaret Bakanlığının onayı ile kurulan, kamu yararı gerekçesiyle adına kamulaştırma yapılabilen veya yaptırılabilen birer özel hukuk tüzel kişilikleridir.

19. yüzyılın sonlarında sanayinin belirli bir plan dahilinde yerleştirilmesi ve geliştirilmesinin önemine bağlı olarak dünyada ilk örneğinin İngiltere’de görüldüğü organize sanayi bölgesi (OSB) uygulamasına, 20. yüzyılın başlarında başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere diğer gelişmiş ülkelerde de başlanmıştır. Ülkemizde ise 1960 yılında başlayan planlı kalkınma döneminde “Ekonomik dengenin kurulması, ekonomik ve toplumsal kalkınmanın birlikte gerçekleştirilmesi, belli bir hızda büyüme ve sanayileşmeye önem verilmesi gibi uzun vadeli hedefler” belirlenerek sanayinin “lokomotif” sektör olduğu açıklıkla vurgulanmıştır. Belirlenen hedefler doğrultusunda; ülkede sanayinin geliştirilmesi amacıyla uygulamaya konulan teşvik tedbirlerinden ilkinde 1962 yılında Bursa’da bir organize sanayi bölgesi kurulmasıyla başlanmıştır. 1962 yılından başlayarak bugün gelinen noktada; 2002 yılı sonuna kadar 70 OSB projesi, 2003 - 2010 yılları arasında ise 73 adet OSB projesi tamamlanıp hizmete sunulmuştur.

1.9.2. İşyerleri Hakkında Genel Bilgiler

1.9.2.1. Gaziantep Organize Sanayi Bölgeleri

Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi, Bakanlar Kurulu Kararı ile T.C. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’na bağlı olarak, Vilayet, Belediye, İl Özel İdaresi, Ticaret Odası, Sanayi Odası, Sanayi İş Odaları Derneği ve Organize Sanayi Bölgesi Sanayicileri Derneği İştirakleri ile kurulmuştur.

Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi’nin kuruluşu için; Yatırımcı Sanayiciler tarafından 1960’lı yıllarda ilk girişimde bulunularak, 1969 yılında Türkiye’de ilk defa oluşturulan Organize Sanayi Bölgelerinden

biri olarak kuruluşu tamamlanmıştır. İstimlak ve altyapı çalışmalarının bir bölümünün tamamlanması sonucu, 1972 yılında arsa tahsislerine başlanılmıştır.

I. Organize Sanayi Bölgesi

I. Organize Sanayi Bölgesi'nin 1969 yılında istimlak çalışmaları tamamlanmıştır. I. Organize Sanayi Bölgesi 210 hektar alan üzerinde kurulmuştur. Bölgenin altyapısı bitirilmiş olup, tüm parseller yapılaşmıştır. Şu an I. Bölgede orta ve büyük ölçekte üretim yapmakta olan 147 firma faaliyet göstermektedir. I. Bölgede aylık 38.500.000 Kwh elektrik, 120.000 ton su, 3.250.000 m3/ay doğalgaz tüketilmekte ve 22.000 kişi istihdam edilmektedir.

II. Organize Sanayi Bölgesi

Gaziantep'in 1980'li yıllarda ihracat yapısının sanayi ürünleri lehine gelişme göstermesi ile birlikte yatırım yapmak isteyen sanayicilerin ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla, tevsii alanı olarak 1987 yılında II. Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması çalışmalarına başlanılmıştır. 450 hektar alan üzerine kurulu olan II. Bölge'nin altyapı çalışmaları 1997 yılında tamamlanmıştır. 277 adet parselden oluşan II. Bölge'de 274 firma faaliyette olup, tekstil, gıda, kimya ve plastik ağırlıklı iş kolunu oluşturmaktadır. II. Bölgede; aylık 87.000.000 Kwh elektrik, 200.000 ton su, 9.750.000 m3/ay doğalgaz tüketilmekte ve 36.000 kişi istihdam edilmektedir.

III. Organize Sanayi Bölgesi

Sanayicilerin yatırım taleplerini karşılayabilmek için, 540 hektarlık alan üzerinde III. Organize Sanayi Bölgesi'nin kurulması çalışmalarına 1994 yılında başlanılmıştır. Bugün itibariyle III. Bölgede 252 adet firma faaliyette, olup toplam 275 sanayiciye yer tahsisi yapılmıştır. III. Bölgede; 117.000.000 Kwh elektrik, 250.000 ton su, 4.500.000 m3/ay doğalgaz tüketilmekte ve 34.000 kişi istihdam edilmektedir.

IV. Organize Sanayi Bölgesi

1998 yılında kurulma çalışmalarına başlanılan IV. Bölge'nin kamulaştırma ve arazi çalışmalarına 2002 yılında başlanılmış olup kamulaştırma çalışmaları tamamlanmıştır. Bugün itibariyle IV. Bölgede 82 adet firma faaliyette, 28 inşaat olup toplam 140 sanayiciye yer tahsisi yapılmıştır. Aylık 57.500.000 Kwh elektrik, 30.000 ton su, 12.500.000 m3/ay doğalgaz tüketilmekte ve 28.000 kişi istihdam edilmektedir.

V. Organize Sanayi Bölgesi

11 milyon metrekarelik alan üzerine kurulan Organize sanayi bölgemizde Haziran ayı içerisinde Türkiye'de bir ilk yapılarak kura ile yeni yatırımcılara yer tahsis çalışmaları yapılmıştır.

2.BÖLÜM

TEFTİŞ PROGRAMINDA TESPİT EDİLEN HUSUSLAR

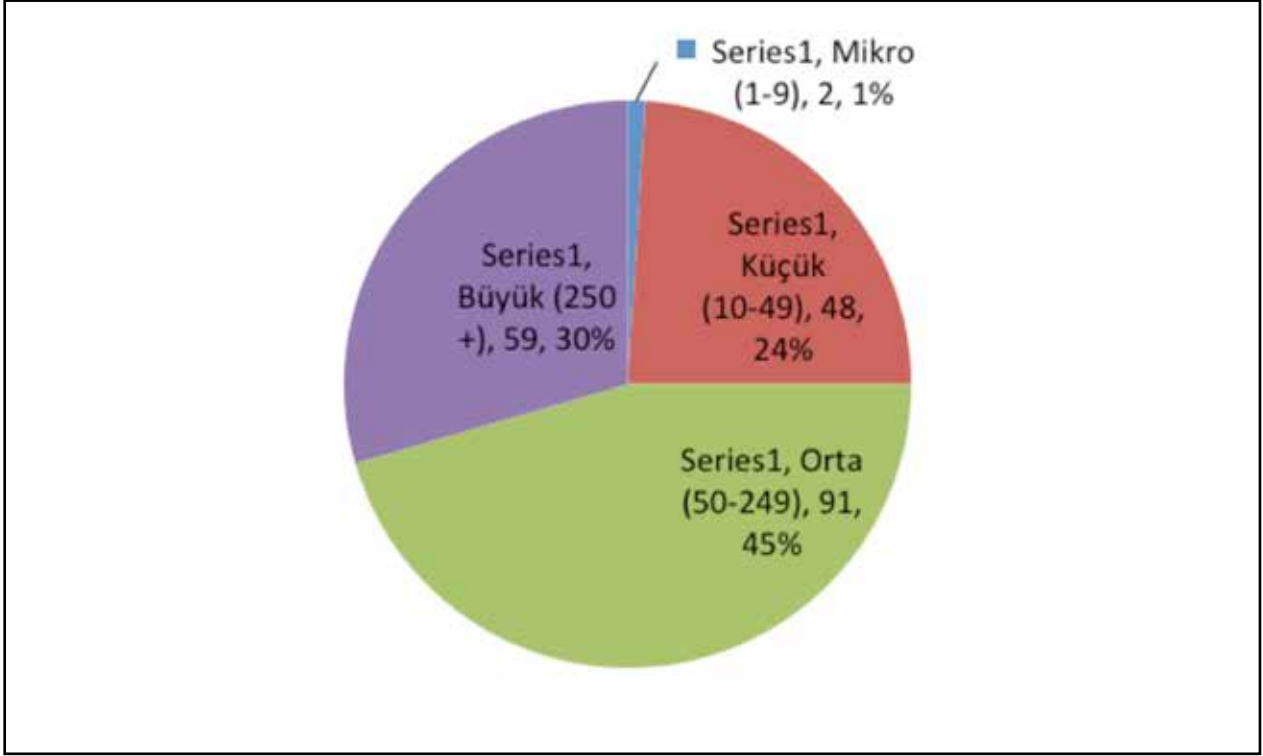
- 2.1. İşyerlerine İlişkin Tespitler
- 2.2. İşçilere İlişkin Tespitler
- 2.3. Noksanlık ve Mevzuata Aykırılıkla İlgili Tespitler

2. BÖLÜM: TEFTİŞ PROGRAMINDA TESPİT EDİLEN HUSUSLAR

2.1. İşyerlerine İlişkin Tespitler

2.1.1. İşyeri Ölçekleri

Aşağıdaki şekilde görüleceği üzere, organize sanayi bölgelerinde teftiş edilen 200 işyerinden %45'i orta ve %30'u ise büyük ölçekli işyeri niteliğindedir.

Şekil 1

2.1.2. İşyerlerinde Alt İşverenlik Uygulamaları

Teftişi yapılan 200 işyerinde, 15 alt işveren tespit edilmiş olup alt işverenlere ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda gösterilmektedir.

Alt İşverenliğe Verilen İşler	Alt İşverenlik Sayısı	Alt İşverenlikte Çalışan İşçi Sayısı
Yemek	2	23
Özel Güvenlik	6	93
Servis	3	133
Genel Yapı İşleri	1	15
Tahmil-Tahliye-Temizlik	2	56
İşçilik Hizmetleri	1	28
Toplam	15	348

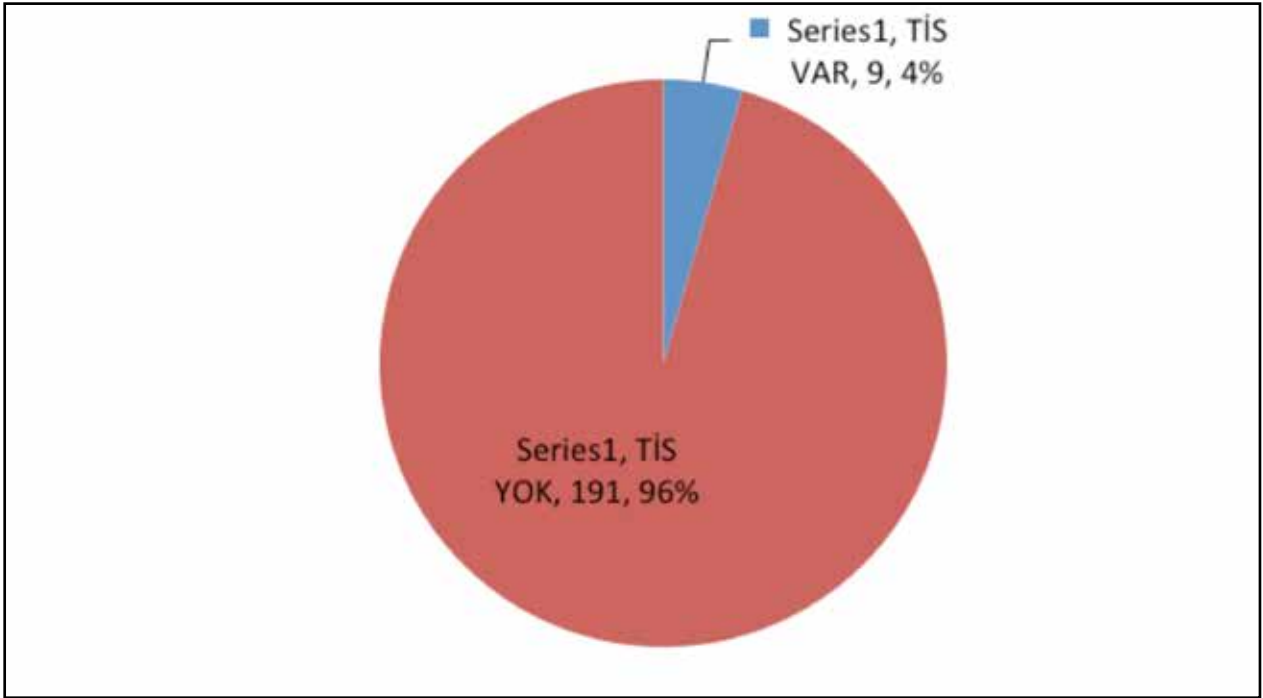
Tablo 1

2.1.3. Kurulu Oldukları İller

Teftişi yapılan 200 işyerinden 182 işyeri Gaziantep'te kurulu olup Malatya, Elazığ ve Adıyaman illerinde ise 6'şar işyeri kuruludur.

2.1.4. Toplu İş Sözleşmesi Uygulaması

Teftişi yapılan 200 işyerinden sadece 9 işyerinde toplu iş sözleşmesi uygulaması bulunduğu tespit edilmiştir.

Şekil 2

2.2. İşçilere İlişkin Tespitler

2.2.1. İşçilerin Cinsiyetlerine Göre Dağılımları

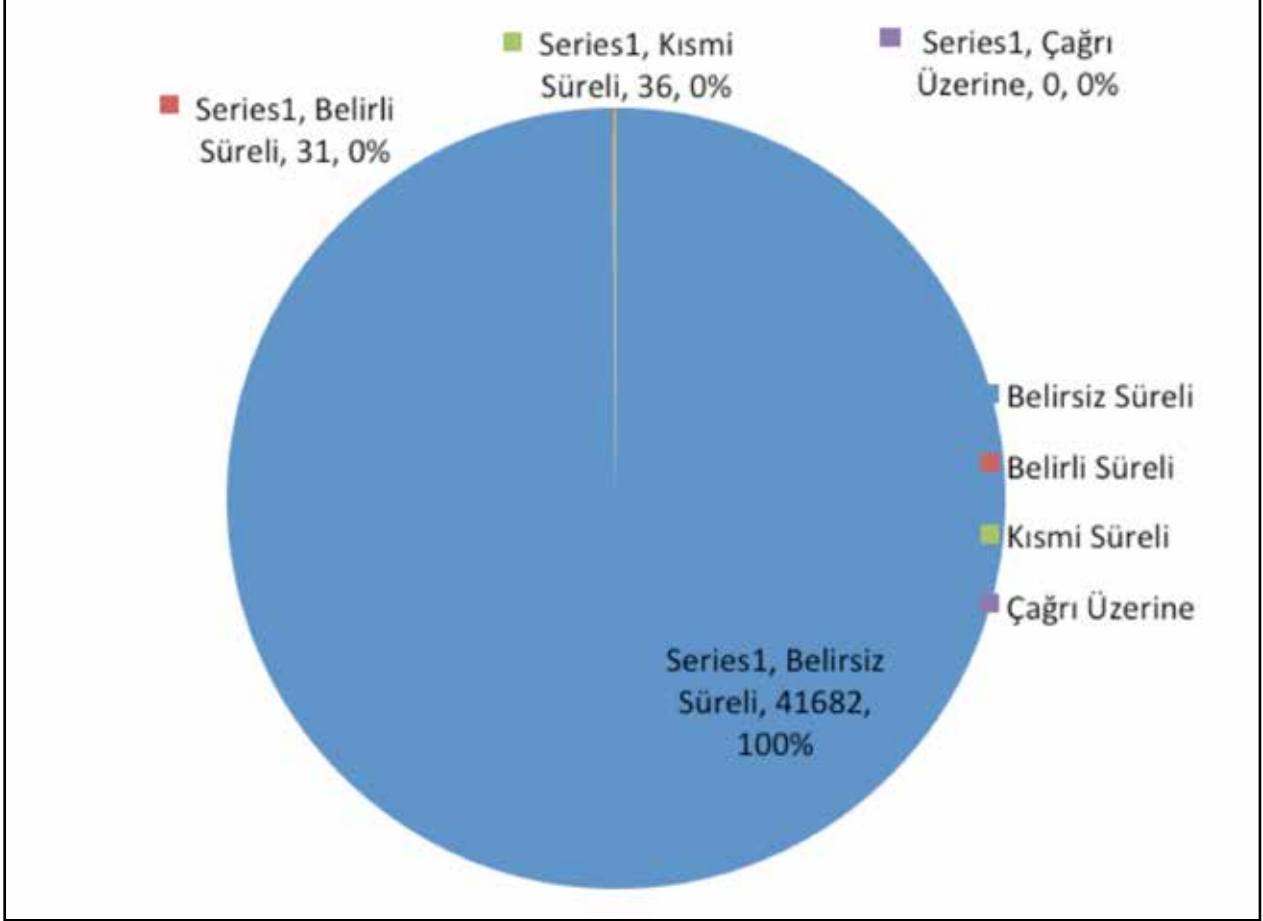
Programlı teftiş kapsamındaki işyerlerinde toplam 41.750 işçi çalıştırılmakta olup bu işçilerin 39.247'si erkek, 2.505'i ise kadın işçidir.

	Erkek	Kadın	Toplam
Çocuk işçi	2	4	6
Genç işçi	346	38	384
18 yaşını doldurmuş işçi	37.973	2.437	40.410
Özürü işçi	906	24	930
Çalışma izni bulunan yabancı uyruklu işçi	19	0	19
Çalışma izni bulunmayan yabancı uyruklu	1	0	1
Toplam	39.247	2.503	41.750

Tablo 2

2.2.2. İş Sözleşmesi Türlerine Göre İşçi Dağılımı

Programlı teftiş kapsamındaki işyerlerinde çalışan 41.750 işçiden 41.682 işçi, belirsiz süreli iş sözleşmesi ile çalıştırılmaktadır.

Şekil 3

2.2.3. İşçilerin Niteliklerine Göre Dağılımları

Programlı teftiş kapsamındaki işçilerin %85'inin üretim işçisi ve %8'inin ise büro işçisi olduğu tespit edilmiştir.

	Erkek	Kadın	Özürlü	Genç	Çocuk	Yabancı	Toplam
Üretim (*)	32.236	1.151	703	367	6	5	34.468
Büro	2.361	1.072	61	2	0	12	3.508
Destek hiz. (**)	3.417	198	145	13	0	1	3.774
TOPLAM	38.014	2.421	909	382	6	18	41.750

Tablo 3

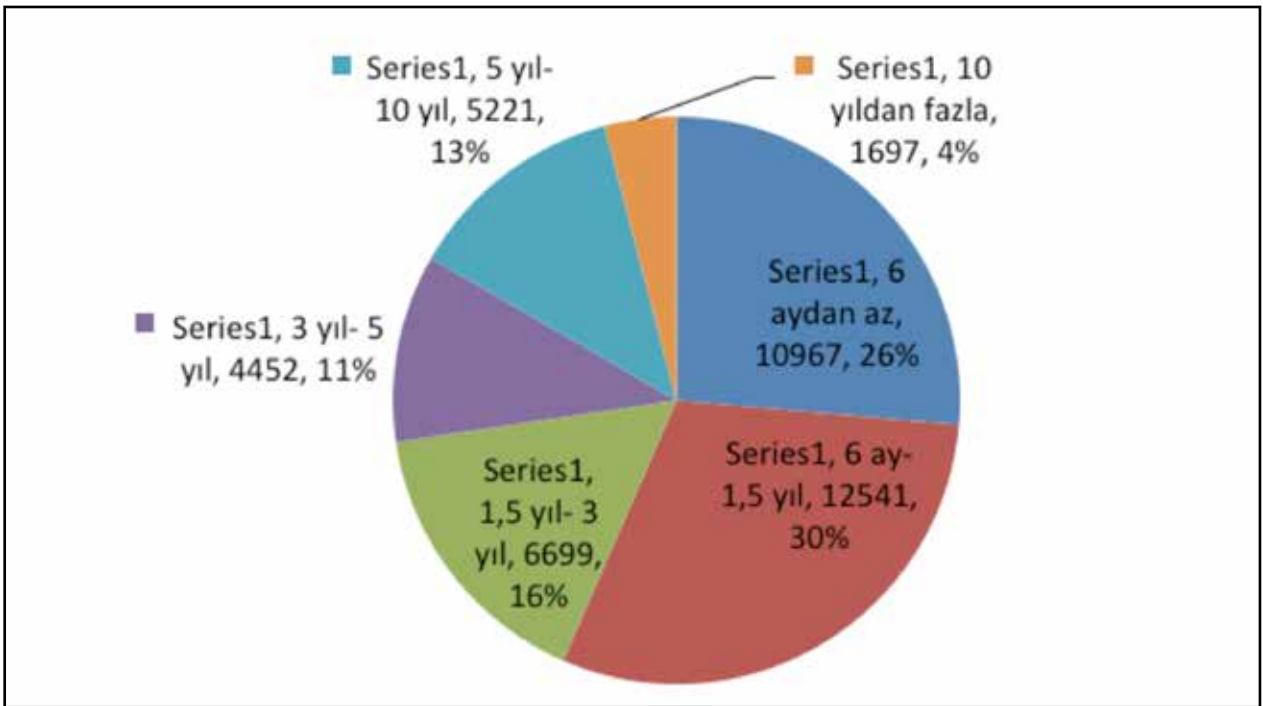
Açıklama

(*) vasıflı, usta, ustabaşı, formen, vardiya şefi, mühendis vb. pozisyonlarında çalışanlar.

(**) şoförler, güvenlik, temizlik, mutfak, teknik hizmetler, bahçe, çevre düzenleme vb. pozisyonlarda çalışanlar.

2.2.4. İşçilerin Kıdemlerine Göre Dağılımları

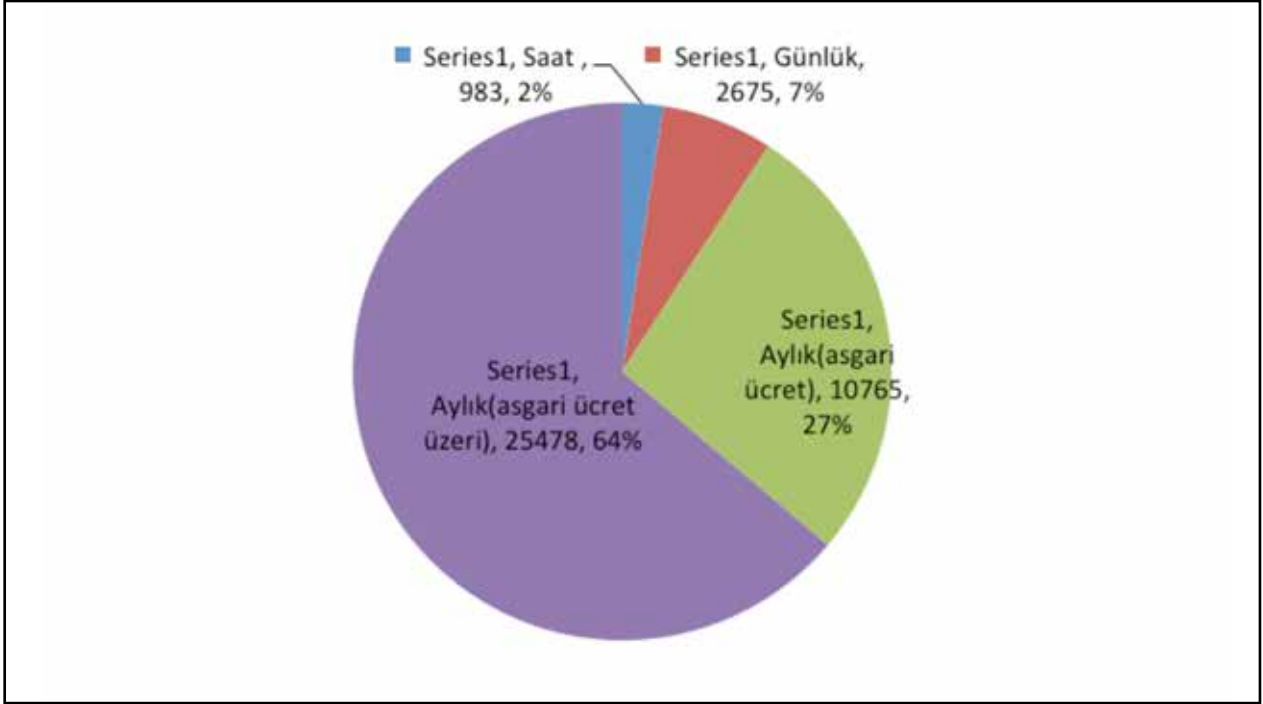
Programlı teftiş kapsamındaki toplam 41.750 işçinin %30'unun 6 ay – 1,5 yıl arası kıdeme, %16'sının 1,5 yıl – 3 yıl arası kıdeme sahip olduğu ve %26'sının ise 6 aydan az kıdeme sahip olduğu tespit edilmiştir.

Şekil 4

2.2.5. Ücret Ödeme Sistemlerine Göre Dağılımları

Programlı teftiş kapsamındaki işçilerin %91'inin aylık ücretle, %9'unun ise günlük veya saatlik ücretle çalıştıkları tespit edilmiştir.

Şekil 5

2.3. Noksanlık ve Mevzuata Aykırılıklarla İlgili Tespitler

2.3.1. Noksanlıkların Konularına Göre Dağılımı

2.3.1.1. 4857 Sayılı İş Kanununa Göre Mevzuat İhlallerinin Dağılımı

Organize Sanayi Bölgelerinde yapılan programlı teftiş kapsamında işyerlerinde yapılan teftişlerde 4857 sayılı İş Kanunu ve yönetmelikler yönünden tespit edilen mevzuata aykırılık ve noksanlıklar aşağıdaki gibidir;

İhlal Edilen Kanun		İşyeri Sayısı	Toplam
Numara	Madde		
4857	8	9	9
4857	10	2	2
4857	28	2	2
4857	29	1	1
4857	30	4	4
4857	32	19	19
4857	37	23	23
4857	41	71	71

4857	46	24	24
4857	47	48	48
4857	53	1	1
4857	56	3	3
4857	58	2	2
4857	60	13	13
4857	63	43	43
4857	67	2	2
4857	68	3	3
4857	69	40	40
4857	73	3	3
4857	75	2	2

Tablo 4

2.3.1.1.1. İş Sözleşmesi ve Türleri

İşçilerle düzenlenen iş sözleşmelerinde; işyerlerinin daimi nitelikli olmasına karşın, 4857 sayılı İş Kanununun 11 inci maddesinin “belirli süreli iş sözleşmelerinin esaslı bir neden olmadıkça üst üste (zincirleme) yapılamayacağı” hükmüne aykırı düzenlemeler yapıldığı, 4857 sayılı İş Kanununun “deneme süresi” başlıklı 15 inci maddesinin deneme süresinin en fazla iki ay olacağı hükmüne rağmen, yenilenen iş sözleşmelerinde tekrar deneme süresi konulduğu, 4857 sayılı İş Kanununun 24 ve 25 inci maddeleri ile tarafların hangi hallerde iş sözleşmesini tek taraflı olarak feshedebileceği hükme bağlamış olmasına karşın, düzenlenen iş sözleşmelerine işverenlerce “... gerekli gördüğü takdirde sözleşmeyi tazminatsız ve bildirimatsız olarak feshedebilir.” şeklinde tek taraflı ve nedene dayanmayan fesih şartı konulduğu, 4857 sayılı İş Kanununun 22 nci maddesi ile çalışma koşullarında ki değişikliklerin ne şekilde yapılacağını hükme bağlamış olmasına karşın, işyeri uygulaması ile oluşan çalışma koşullarında esaslı bir değişikliklere ilişkin olarak, yapılan iş sözleşmesinde bildirim şartının kaldırıldığı, işverenlerce iş sözleşmelerine, işçilerin fazla çalışma yapmaması halinde tazminatsız ve bildirimatsız olarak fesih şartının konulduğu, iş sözleşmelerinde işçiye ödenecek ücretin aylık brüt asgari ücret olduğu, bu ücrete de fazla çalışma, ulusal bayram ve genel tatil günleri çalışması ücretinin de dahil olduğu yönünde hükümler bulunduğu, iş sözleşmelerinin tek nüsha olarak düzenlendiği işçilere bir nüshasının verilmediği hususları toplam 9 işyerinde tespit edilmiştir.

2.3.1.1.2. Çalışma Belgesi

4857 sayılı İş Kanununun 28 inci maddesi uyarınca, işten ayrılan işçilere işverenlerce çalışma belgesi düzenlenip işçinin imzası karşılığında verilmesi gerekirken, teftişi yapılan 2 işyerinde çalışma belgesi verilmediği tespit edilmiştir.

2.3.1.1.3. Engelli İşçi Çalıştırmak

4857 Sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesi ve ilgili Yurtiçinde İşe Yerleştirme Hizmetleri Hakkında Yönetmeliğin “çalıştırma yükümlülüğü” başlıklı 10 uncu maddesi; “İşverenler, 50 veya daha fazla işçi çalıştırdıkları, özel sektör işyerlerinde yüzde üç engelli işçiyi, meslek, beden ve ruhi durumlarına uygun işlerde çalıştırmakla yükümlüdürler. Aynı il sınırları içinde birden fazla işyeri bulunan işverenin

bu kapsamda çalıştırmakla yükümlü olduğu işçi sayısı, toplam işçi sayısına göre hesaplanır. Engelli olarak çalıştırılacak işçi sayısının tespitinde belirli ve belirsiz süreli iş sözleşmesine göre çalıştırılan işçiler esas alınır. Kısmi süreli iş sözleşmesine göre çalışanlar, çalışma süreleri dikkate alınarak tam süreli çalışmaya dönüştürülür. Oranın hesaplanmasında yarıma kadar kesirler dikkate alınmaz, yarım ve daha fazla olanlar tama dönüştürülür. İşyerinin işçisi iken engelli olanlara öncelik tanınır. İşverenler çalıştırmakla yükümlü oldukları işçileri Türkiye İş Kurumu aracılığı ile sağlarlar.” şeklinde düzenlenmiştir. İlk aşama teftişlerinde 20 işyerinde engelli işçi açığının bulunduğu belirlenmiş olup işyerlerinin bir kısmının söz konusu açığını kapatması, geri kalanlarının ise bu yöndeki taleplerine Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından cevap verilememesi nedeniyle idari para cezası uygulanmamıştır.

2.3.1.1.4. Ücret ve Ücretin Ödenmesi

Teftiş programı kapsamında teftişi yapılan 19 işyerinde 4857 sayılı İş Kanununun 32 nci maddesine aykırı olarak; ücretlerin eksik ödendiği veya zamanında ödenmediği veya ücretlerin banka hesabına yatırılmadığı saptanmıştır.

2.3.1.1.5. Ücret Hesap Pusulası

Teftiş programı kapsamında teftişi yapılan 23 işyerinde ücret ödemelerinde ücret hesap pusulası verilmediği tespit edilmiştir.

2.3.1.1.6. Fazla Çalışma Ücreti

Teftiş programı kapsamında teftişi yapılan 69 işyerinde; fazla çalışma ücretlerinin ya ödenmediği ya da eksik ödendiği, işçilere hak kazandıkları serbest zamanların usulüne uygun olarak kullanılmadığı ya da eksik kullanıldığı, işçilerden fazla çalışma için onaylarının alınmadığı, işçilere yıllık 270 saati aşan fazla çalışma yaptırıldığı, hususları tespit edilmiştir.

2.3.1.1.7. Hafta tatili ücreti

Teftişi yapılan 24 işyerinde 4857 sayılı İş Kanununun 46 nci maddesine aykırı olarak; işçilere hafta tatili kullanılmadığı, çalışılan hafta tatili günü ücretinin ise zamlı olarak ödenmediği, bugüne ait ücretin bir iş karşılığı olmaksızın çalışılmayan hafta tatili ücreti gibi ödendiği, belirlenmiştir.

2.3.1.1.8. Genel Tatil Ücreti

Teftiş programı kapsamında teftişi yapılan 40 işyerinde Ulusal bayram ve genel tatil günlerinde çalışma yapılmasına rağmen, bu günlerin ücretlerinin bir iş karşılığı olmaksızın ödenmeye devam edildiği, 4857 sayılı İş Kanununun 47 nci maddesi uyarınca çalışılan her gün için ilave bir günlük ücretin ödenmediği saptanmıştır.

2.3.1.1.9. Yıllık Ücretli İzin Hakkı ve İzin Süreleri

Teftiş programı kapsamındaki 1 işyerinde, 4857 sayılı İş Kanununun 53 üncü maddesine aykırı olarak işçilere yıllık ücretli izinlerinin kullanılmadığı ya da işyerindeki hizmet süresi ve yaşı dikkate alınmaksızın eksik kullanıldığı anlaşılmıştır.

2.3.1.1.10. Yıllık Ücretli İznin Uygulanması

Teftiş programı kapsamındaki 3 işyerinde, 4857 sayılı İş Kanununun 56 nci maddesine aykırı olarak iş-

çilere yıllık ücretli izinlerinin bir bölümü on günden az olmak üzere parçalı olarak kullandırıldığı, yıllık ücretli izinleri gösterir kayıt belge tutulmadığı, 100'den fazla işçi çalıştırılmasına rağmen izin kurulu oluşturulmadığı tespit edilmiştir.

2.3.1.1.11. İzinlere İlişkin Düzenlemeler

Teftiş programı kapsamında teftiş edilen 3 işyerinde, 4857 sayılı İş Kanununun 60 inci maddesi uyarınca hazırlanan yönetmeliğe muhalefet edildiği anlaşılmıştır.

2.3.1.1.13. Çalışma Süresi

Teftiş programı kapsamında teftişi yapılan 43 işyerinde; günlük çalışma süresi sınırının aşılması, haftalık çalışma süresi sınırının aşılması, denkleştirme usul ve esaslarının uygulanmaması, çalışma sürelerinin belgelenmemesi gibi farklı konularda 4857 sayılı İş Kanununun 63 üncü maddesi ve ilgili yönetmelik hükümlerine aykırılıklar bulunduğu tespit edilmiştir.

2.3.1.1.14. Günlük Çalışmanın Başlama ve Bitiş Saatleri

Teftiş programı kapsamında teftişi yapılan 1 işyerinde, 4857 sayılı İş Kanununun 67 nci maddesine aykırı olarak, işçilere günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri ile dinlenme saatlerinin duyurulmadığı saptanmıştır.

2.3.1.1.15. Ara dinlenmesi

Teftiş programı kapsamında teftişi yapılan 3 işyerinde; 4857 sayılı İş Kanununun 68 inci maddesi hükmüne uygun olarak işçilere ara dinlenmelerinin kullandırılmadığı ya da eksik kullandırıldığı belirlenmiştir.

2.3.1.1.16. Gece Süresi ve Gece Çalışmaları

Teftiş programı kapsamında teftiş edilen 17 işyerinde; 4857 sayılı İş Kanununun 69 uncu maddesine aykırı olarak gece çalışmalarının 7,5 saati geçtiği, gece çalışması yaptırılacak işçilerinden işe başlangıçta sağlık raporu alınmadığı, gece postasında çalıştırılan işçilerle ilgili bildirimlerin yapılmadığı hususları saptanmıştır.

2.3.1.1.17. Çocuk ve Genç İşçileri Gece Çalıştırmak veya İlgili Yönetmelik Hükümlerine Aykırı Hareket Etmek

Teftiş programı kapsamında teftişi yapılan 3 işyerinde; 4857 sayılı İş Kanununun 71 inci maddesi ve ilgili yönetmelik hükümlerine aykırı düzenlemeler bulunduğu tespit edilmiştir.

2.3.1.1.18. Postalar Halinde İşçi Çalıştırılarak Yürütülen İşlerde Çalışmalar

Teftiş programı kapsamında teftişi yapılan 59 işyerinde; posta sayısı ile her postanın işi başlama ve bitirme saatleri, çalışan işçilerin ad ve soyadları, ara dinlenmeleri, hafta tatilleri ve bu değişikliklerin işyerinde ilan edilmediği, birbiri ardına düzenlenecek işçi postalarının her işçi postasının günlük çalışma süresinin 4857 sayılı İş Kanununun 63 üncü maddesinde belirtilen süreleri aşacak şekilde düzenlendiği, sağlık kuralları bakımından 7,5 saat ve daha az çalışması gereken işlerde her bir postanın çalışma süresinin 4857 sayılı Kanunun 63 üncü maddesindeki süreyi aştığı, işçi postaları değişme süresinde gece ve gündüz işletilen nöbetleşe işçi postaları çalıştırılarak yürütülen işlerde postalar en

fazla bir iş haftası gece çalıştırılan işçilerin ondan sonra gelen ikinci haftada gündüz çalıştırılmadığı ve postaların birbirlerinin yerini alacak şekilde düzenlenmediği, işin niteliği ve yürütümü ile iş sağlığı ve güvenliği göz önünde tutularak, gece ve gündüz postalarında iki haftalık nöbetleşme esası uygulanmadığı, posta değişiminde işçilerin sürekli olarak en az 11 saat dinlendirilmeden çalıştırıldığı, posta çalışma saatlerinde işçilere ara dinlenmesinin düzenli olarak verilmediği ve aylık postalar halinde çalışma listesinde ara dinlenmesi saatlerinin belirtilmediği, işçilere haftanın bir gününde 24 saatten az olmamak ve nöbetleşme usulü ile hafta tatili izni verilmediği, postalar halinde çalışan işçiler ve gece postalarında çalıştırılacak kadın işçilerin ve işçilerin isim listesinin ve sağlık raporlarının Bölge Müdürlüğüne bildirilmediği hususlarında aykırılıklara rastlanılmıştır.

2.3.1.2. 4817 sayılı Kanununa Göre Mevzuat İhlallerinin Dağılımı

Teftiş programı kapsamında 1 işyerinde, 4817 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine aykırı olarak, 1 yabancı uyruklu işçinin çalışma izni olmaksızın çalıştırıldığı tespit edilmiştir.

2.3.2. Noksanlıklarla İlgili Yapılan İyileştirmeler

2.3.2.1. İşçiler Yönünden Yapılan İyileştirmeler

Programlı teftiş sonucunda işçilere toplam brüt 6.153.872,62 TL tutarında ödeme yapılması sağlanmıştır.

Ödemenin Türü	İşyeri Sayısı	İşçi Sayısı	Miktarı(TL)/Brüt
Ücret	9	920	419.273,91 TL
Fazla çalışma/süreler	62	5118	2.382.120,38 TL
Hafta Tatili	12	2.167	874.487,89 TL
Genel Tatil	98	9021	2.184.049,41 TL
İkramiye	1	121	102.042,61 TL
Diğer	5	985	191.898,42 TL
Toplam	178	18.332	6.153.872,62 TL

Tablo 5

2.3.2.2. İşçilere Ödemelerden Doğan Kamu Gelirleri

Programlı teftiş sonucunda, işçilere yapılan ödemelerden kaynaklı olarak vergi ve prim olarak toplam net 2.965.146,99 TL tutarında gelir kamuya aktarılmıştır.

Kamu Geliri Türü	İşyeri Sayısı	İşçi Sayısı	Miktarı(TL)/Net
Sigorta primi	139	14.971	2.147.908,79-TL
Vergi	139	14.971	817.238,20-TL
Toplam	139	14.971	2.965.146,99-TL

Tablo 6

2.3.2.3. Teftiş Süresi İçinde Sigortalılığı Sağlanan İşçi Sayısı

Programlı teftiş kapsamında gerçekleştirilen denetimler sürecinde, Gaziantep ilindeki 15 işyerinde toplam 66 işçinin sigortalılığı sağlanmıştır.

İli	İşyeri Sayısı	Teftiş Süreci İçinde Sigortalı Yapılan İşçi Sayısı
GAZİANTEP	15	66
Toplam	15	66

Tablo 7

2.3.2.4. Fıli Ücret – Kaydi Ücret Farkında Yapılan İyileştirmeler

Programlı teftiŖte, Gaziantep ilindeki 27 işyerinde 2.362 işçinin fıli ücretlerinin kayıtlara gerçek ücretleri tutarında yansıtılması sağlanmış olup toplam 815.052,89 TL tutarında bir iyileştirme sağlanmıştır.

2.3.3. Giderilmeyen Noksanlıklar ve Yapılan İdari İşlemler

2.3.3.1. Ödenmeyen İşçi Alacakları

Programlı teftiş kapsamında gerçekleştirilen teftişlerde işçilere ödenmesi gerekip teftişi yapılan işverenler tarafından ödenmeyen tutarlar aşağıdaki gibidir.

Ödemenin Türü	İli	İşyeri Sayısı	İşçi Sayısı	Miktarı(TL)/Net
Fazla çalışma	Gaziantep	15	125	98.125,90
Genel Tatil	Gaziantep	8	567	69.783,75
Toplam		23	692	167.909,65

Tablo 8

2.3.3.2. İdari Para Cezaları

Programlı teftişin ilk aşamasında noksanlık ve mevzuata aykırılık olarak tespit edilen ve giderilmesi için süre verilen hususları verilen süre sonunda gidermediği tespit edilen işverenlere, 4857 sayılı İş Kanununun aşağıda gösterilen hükümlerine muhalefetten 889.119,00 TL tutarında ve 4817 sayılı Kanunun 4 üncü maddesine muhalefetten 7.325,00 TL olmak üzere toplam 896.444,00 TL idari para cezası uygulanmıştır.

Madde Nu.	Ceza Maddesi	İşyeri Sayısı	İşçi Sayısı	Uygulanan İPC
63	104	11	-	14.223,00 TL
69	104	23	-	29.739,00 TL
68	104	1	-	1.293,00 TL
73	104	1	-	1.293,00 TL
32	102/a	15	1.238	540.214,00 TL
29	100	1	23	11.155,00 TL
41	102/c	8	555	131.535,00 TL
47	102/a	1	962	122.099,00 TL
71	104	1	-	1.293,00 TL
76-69	104	9	-	11.637,00 TL
37	102/b	1	-	485,00 TL
60	103	1	3	711,00 TL
96/1	107/1-b	2	338	23.442 TL
Toplam		75	-	889.119,00 TL

Tablo 9

2.3.3.3. Suç Duyuruları ve İhbarlar

Programlı teftişte 1 işyerinde tespit edilen fiili ücret – kaydi ücret farkı ile ilgili olarak 54 işçi konusunda ihbarda bulunulmuştur.

İhbar Yapılan Kurumlar	İhbara Konu Yasa ve Madde Nu.	İhbara Konu Fiil	İşyeri Sayısı	İşçi Sayısı
SGK	5510	Fiili-Kaydi Ücret Farkı	1	54
Maliye	213	Fiili-Kaydi Ücret Farkı	1	54

Tablo 10

3.BÖLÜM

TEFTİŞ İLE İLGİLİ DİĞER FAALİYETLER

- 3.1. Eğitim Faaliyetleri
- 3.2. Kurumlar Arası İşbirliği Faaliyetleri
- 3.3. Basın-Yayın Organları İle İşbirliği

3. BÖLÜM: TEFTİŞ İLE İLGİLİ DİĞER FAALİYETLER

3.1. Eğitim Faaliyetleri

Programlı teftişte görevli heyetlerin bir kısmı ilk aşama teftişlerinde, 51 işyerinde 3.884'ü erkek ve 204'ü kadın olmak üzere toplam 4.088 işçiye yönelik toplantılar düzenlenmiştir. Eğitim toplantıları, işyerindeki çalışan sayısı ile mevcut toplantı salonlarının durumu ile iş akışına göre planlanarak teftiş süresine yayılmış, çalışma süreleri, fazla mesai ücreti ve hesaplanması, ara dinlenmesi, genel tatil çalışma ücreti, hafta tatili ücreti ve hafta tatilinde çalışma yasağı ile yıllık izin ve yıllık izin süresinde çalışılmış gibi sayılan haller vb. konularında yapılmıştır.

Resim 1. İşyerinde işçi eğitimi 21.02.2013

Resim 2. İşyerinde işçi eğitimi 03.06.2013

3.2. Kurumlar Arası İşbirliği Faaliyetleri

Organize Sanayi Bölgelerinin Çalışma Sürelerinden Kaynaklanan Riskler Bakımından Programlı Teftişi kapsamında öncelikle, 19.02.2013-26.03.2013 tarihleri arasında programlı teftişlerin tanıtımı ve bilgilendirme çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Sosyal taraflarla diyalog çerçevesinde 19.02.2013-26.03.2013 tarihleri arasında;

Gaziantep Valiliği,

SGK Gaziantep İl Müdürlüğü,

Çalışma ve İş Kurumu Gaziantep İl Müdürlüğü,

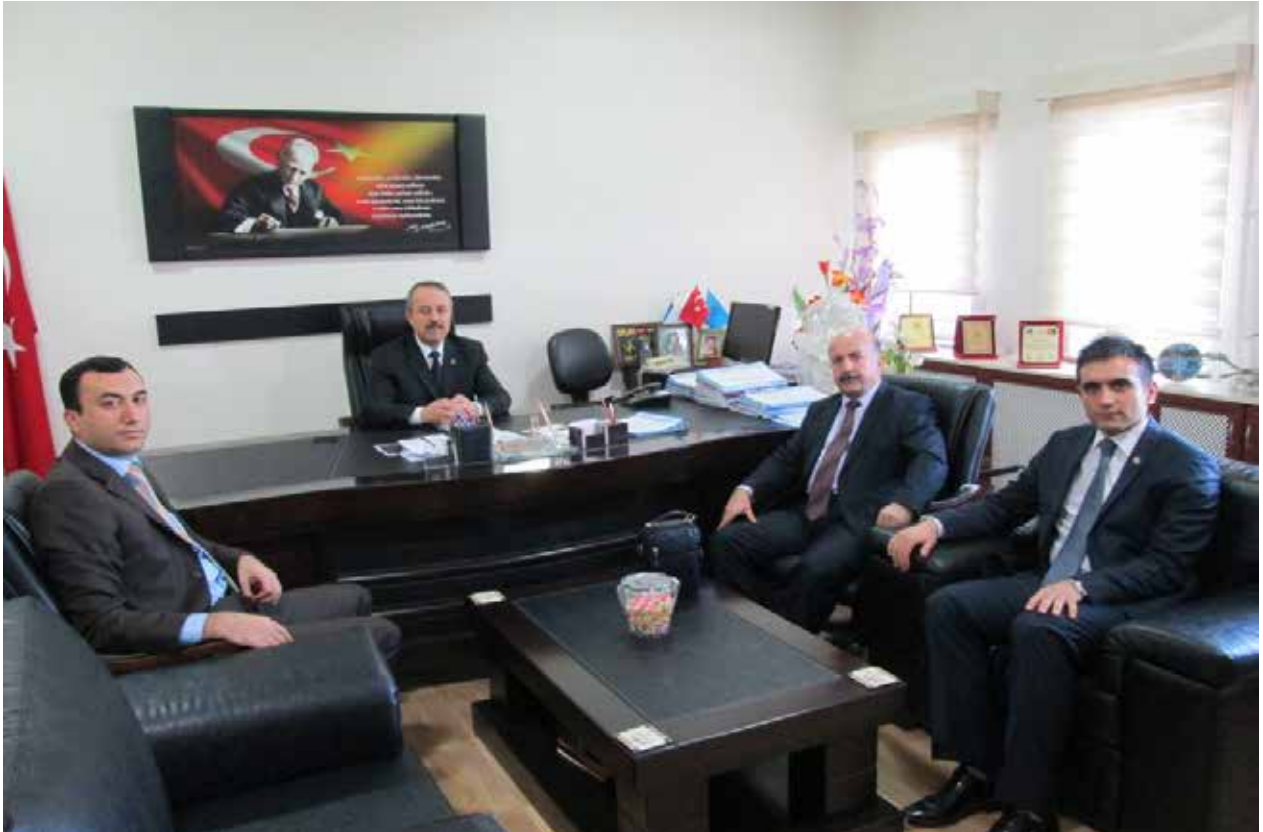
Gaziantep Sanayi Odası Başkanlığı,

Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü,

Gaziantep Mali Müşavirler Odası Başkanlığı,

ziyaret edilmiş, karşılıklı görüş alışverişinde bulunulmuş, yürütülecek programlı teftiş konusunda bilgilendirme yapılmıştır.

Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı Cahit Nakipoğlu ile 18.02.2013 tarihinde yapılan görüşmede, 06.03.2013 tarihinde saat 14.00'da yapılacak toplantı için müdürlük toplantı salonunu tahsis edilmiş, toplantı için gerekli görsel ve işitsel materyaller sağlanmıştır.

Resim 3. Gaziantep Vali Yardımcısı Mehmet Taşdöğen ile Yapılan Görüşme 25.02.2013

ÇSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

Resim 4. Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Sıraç Ekin ile Yapılan Görüşme 26.02.2013

Resim 5. SGK İl Müdürü Mehmet Uzun ile Yapılan Görüşme 19.02.2013

Resim 6. Şahinbey Belediye Başkan Yardımcısı İlyas Bulduk ile Yapılan Görüşme 19.02.2013

Resim 7. Gaziantep OSB Müdürü Cengiz Şimşek ile Yapılan Görüşme 26.02.2013

Bilgilendirme ve farkındalık yaratma çalışmaları çerçevesinde 06.03.2013 günü saat 14.00'da Kasım ayında tamamlanacak olan programlı teftişin tanıtım ve açılış toplantısı Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi Toplantı Salonunda yoğun bir katılımı gerçekleştirilmiştir. Programa, Gaziantep Vali Yardımcısı Mehmet Taşdöğen, İş Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Arif Şimşek, İş Teftiş Adana Grup Başkanı Mesut

Demircioğlu, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Sıraç Ekin, OSB Yönetim Kurulu Başkanı Cahit Nakipoğlu ve 200'ü aşkın davetli katılmıştır. Toplantıda İş Teftiş Kurulu Başkanlığı ve teftiş programı hakkında bilgilendirmelerin yanı sıra, Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğünce de bir stand kurularak işçi talepleri alınmıştır. Toplantıda yapılan sunumlarda; teftiş konuları ile teftişin usul, esas ve yöntemleri ayrıntılı bir şekilde açıklanmış, teftişin iki aşamalı olacağı, birinci aşamada tespit edilen noksanlıklarla ilgili işveren tarafından talepte bulunulması halinde mevzuata aykırılığın giderilebilmesi için süre verileceği, herhangi bir idari para cezası uygulamasına gidilmeyeceği, müfettişlerin teftiş esnasında rehber gibi davranarak yol gösterecekleri, tespit edilecek ödenmeyen işçi alacağı olması halinde bu hakların ödenmesinin isteneceği belirtilmiştir. Soru-Cevap kısmında ise katılımcılardan gelen sorular cevaplandırılmıştır.

Resim 8. Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü Toplantı Salonu 06.03.2013

Resim 9. Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü Toplantı Salonu 06.03.2013

Programlı teftiş kapsamında değerlendirme toplantısı yapmak amacıyla, 15.05.2013 tarihinde İş Teftiş Kurulu Başkan Yardımcıları Arif Şimşek ve Halil İbrahim Çevik ile İş Başmüfettişi Gülcan Kaçan ve İş Müfettişi Onur Batuman Gaziantep iline gelmişlerdir.

Resim 10. Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü Toplantı Salonu 16.05.2013

Resim 11. Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğü Toplantı Salonu 16.05.2013

3.3. Basın – Yayın Organları İle İşbirliği

Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi'nde işyeri denetimleri başladı

GAZİANTEP (CİHAN)- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi'nde denetimlere başladı.

4 Mart 2013 Pazartesi 19:20

Konuyla ilgili olarak İş Teftiş Adana Grup Başkanı Mesut Demircioğlu "2013 yılı Şubat ayından itibaren Gaziantep Organize Sanayi Bölgesindeki işyerlerinde denetimlere başladık. 12 İş Müfettişi denetimlerde görev alacak. Teftişlerimiz iki aşamalı olacak ve Ekim ayında tamamlanacak." dedi.

Mesut Demircioğlu, 6 Mart Çarşamba günü OSB Müdürlüğü'nde açılış toplantısı yapacaklarını dile getirdi.

<http://www.sabahgazetesi.com.tr/haber/gaziantep-organize-sanayi-bolgesinde-isyeri-denetimleri-basladi-30033.html>

<http://www.haber3.com/gaziantep-organize-sanayi-bolgesinde-isyeri-denetimleri-basladi-haber-1820781h.htm>

<http://www.turkiyebulteni.com/guncel/gaziantep-organize-sanayi-bolgesinde-isyeri-denetimleri-basladi-h25111.html>

<http://www.showhaber.com/gaziantep-organize-sanayi-bolgesinde-isyeri-denetimleri-basladi-650537h.htm#>

<http://www.everesthaber.com/guncel/gaziantep-organize-sanayi-bolgesinde-isyeri-denetimleri-basladi-h47270.html>

<http://www.habergeliyor.net/gaziantep-organize-sanayi-bolgesinde-isyeri-denetimleri-basladi-160154h.htm>

Organize Sanayi Bölgesinde İşyeri Denetimleri Başladı

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı Organize Sanayi Bölgesinde denetimlere başladı.

Konuyla ilgili olarak İş Teftiş Adana Grup Başkanı Mesut Demircioğlu tarafından yapılan açıklamada, "Gaziantep ilimizde SGK verilerine göre yaklaşık 240 bin 4/a sigortalısı, başka bir ifadeyle işçi bulunuyor. Bunların yine yaklaşık 80 bin kadarı organize sanayi bünyesindeki 700'e yakın tesiste çalışıyor. Başka bir ifadeyle, organize sanayi bölgesinde çalışanlar Gaziantep ilimizdeki kayıtlı çalışanların 1/3'ünü oluşturuyor. Bu ciddi bir rakam. Öte yandan, bizlere organize sanayi bölgemizde kimi işletmelerimizde çalışmaların uzun süreli olduğu, 12'şer saatlik iki vardiya uygulamasının bulunduğu yönünde ihbarlar ulaşıyor. Uzun sürelerde çalıştırılan işçilerde dikkat eksikliği, aşırı yorgunluk gibi riskler görülebilmektedir. Bu durum, işçilerin verimliliğini olumsuz etkilediği gibi, uzuv kaybı veya ölümlerle sonuçlanan iş kazalarına ve işgücü kayıplarına da sebep olabilmektedir. Ayrıca, işletmeler arasında haksız rekabete yol açtığı da bir gerçek" denildi.

Bu kapsamda 2013 yılı Şubat ayından itibaren Gaziantep Organize Sanayi Bölgesindeki işyerlerinde denetimlere başladıklarını kaydeden Demircioğlu "12 İş Müfettişi denetimlerde görev alacak. Teftişlerimiz iki aşamalı olacak ve Ekim 2013 döneminde tamamlanacak. Müfettişlerimiz gittikleri işyerlerinde denetimlerin yanı sıra işçi ve işverenlere yönelik bilgilendirmelerde de bulunacaklar. Ayrıca, 6 Mart Çarşamba günü OSB Müdürlüğü toplantı salonunda açılış toplantısı yapacağız. Toplantı alanında Çalışma ve İş Kurumu Gaziantep İl Müdürlüğü de stand açarak işçi taleplerini alacak. İşverenler, mali müşavirler ve tüm ilgilileri davet ediyoruz" dedi. - GAZİANTEP

<http://www.haberler.com/organize-sanayi-bolgesinde-isyeri-denetimleri-4390735-haberi/>
<http://www.tarim2023.com/organize-sanayi-bolgesinde-isyeri-denetimleri-basladi.597540>
<http://www.iha.com.tr/organize-sanayi-bolgesinde-isyeri-denetimleri-basladi-20130304AW000964-gaziantep-haberi>

OSB’de İşyeri Denetimlerine Başlandı

Haber Yayın Tarihi : 04.03.2013 17:30

Anadolu Ajansı [4390597]

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı’nın, Gaziantep Organize Sanayi Bölgesi’nde (GOSB) denetimlere başladığı bildirildi.

İş Teftiş Adana Grup Başkanı Mesut Demircioğlu, yaptığı yazılı açıklamada, Gaziantep’te Sosyal Güvenlik Kurumu (SGK) verilerine göre yaklaşık 240 bin işçi bulunduğunu belirtti.

Bu işçilerin yaklaşık 80 bin kadarının organize sanayi bünyesindeki 700’e yakın tesiste çalıştığını ifade eden Demircioğlu, organize sanayi bölgesinde çalışanların Gaziantep’te kayıtlı çalışanların 1/3’ünü oluşturduğuna dikkati çekti. Demircioğlu, şunları kaydetti:

“Bizlere organize sanayi bölgemizde kimi işletmelerimizde çalışmaların uzun süreli olduğu, 12’şer saatlik iki vardiya uygulamasının bulunduğu yönünde ihbarlar ulaşıyor. Uzun sürelerde çalıştırılan işçilerde dikkat eksikliği, aşırı yorgunluk gibi riskler görülebilmektedir. Bu durum, işçilerin verimliliğini olumsuz etkilediği gibi uzuv kaybı veya ölümlerle sonuçlanan iş kazalarına ve iş gücü kayıplarına da sebep olabilmektedir. Ayrıca, işletmeler arasında haksız rekabete yol açtığı da bir gerçek.”

2013 yılı Şubat ayından itibaren Gaziantep Organize Sanayi Bölgesindeki işyerlerinde denetimlere başladıklarını aktaran Demircioğlu, şöyle devam etti: “12 İş Müfettişi denetimlerde görev alacak. Teftişlerimiz iki aşamalı olacak ve Ekim 2013 döneminde tamamlanacak. Müfettişlerimiz gittikleri iş yerlerinde denetimlerin yanı sıra işçi ve işverenlere yönelik bilgilendirmelerde de bulunacaklar. Ayrıca, 6 Mart Çarşamba günü OSB Müdürlüğü toplantı salonunda açılış toplantısı yapacağız. Toplantı alanında Çalışma ve İş Kurumu Gaziantep İl Müdürlüğü de stant açarak işçi taleplerini alacak. İşverenler, mali müşavirler ve tüm ilgilileri davet ediyoruz.”

Denetimlerin, iş müfettişleri aracılığıyla son birkaç yıldır programlı denetimler kapsamında, alan ve risk esaslı olarak gerçekleştirildiği bildirildi.

Muhabir: Orhan Çiçek Yayıncı: Sevil Çelik – GAZİANTEP

<http://www.sondakika.com/haber/haber-osb-de-is-yerine-denetimlerine-basladi-4390597/>

OSB mercek altında

İşçilerin uzun süre çalıştırıldığı, 12’şer saatlik iki vardiya uygulandığı, iş kazalarında artış olduğu yönündeki ihbarlar üzerine harekete geçen Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Organize Sanayi Bölgesinde denetimlere başladı.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Gaziantep’te konaklama sektöründe yaptığı denetimlerin ardından 80 bin işçinin çalıştığı Organize Sanayi Bölgesinde de denetimlere başladı. Denetimlerde 12 İş Müfettişi görev alıyor. Bakanlığın, İş Teftiş Kurulu Başkanlığında görevli İş Müfettişleri aracılığıyla gerçekleştirdiği denetimleri son birkaç yıldır programlı denetimler kapsamında, alan ve risk esaslı olarak gerçekleştirdiği biliniyor.

HAKSIZ REKABET VAR

Konuyla ilgili olarak İş Teftiş Adana Grup Başkanı Mesut Demircioğlu tarafından yapılan açıklamada; "Gaziantep ilimizde SGK verilerine göre yaklaşık 240 Bin 4/a sigortalısı, başka bir ifadeyle işçi bulunuyor. Bunların yine yaklaşık 80 Bin kadarı organize sanayi bünyesindeki 700'e yakın tesiste çalışıyor. Başka bir ifadeyle, organize sanayi bölgesinde çalışanlar Gaziantep ilimizdeki kayıtlı çalışanların 1/3'ünü oluşturuyor. Bu ciddi bir rakam. Öte yandan, bizlere organize sanayi bölgemizde kimi işletmelerimizde çalışmaların uzun süreli olduğu, 12'şer saatlik iki vardiya uygulamasının bulunduğu yönünde ihbarlar ulaşıyor. Uzun sürelerde çalıştırılan işçilerde dikkat eksikliği, aşırı yorgunluk gibi riskler görülebilmektedir. Bu durum, işçilerin verimliliğini olumsuz etkilediği gibi, uzuv kaybı veya ölümlerle sonuçlanan iş kazalarına ve işgücü kayıplarına da sebep olabilmektedir. Ayrıca, işletmeler arasında haksız rekabete yol açtığı da bir gerçek" denildi.

İŞÇİLER NE DİYOR?

Bu kapsamda, 2013 yılı Şubat ayından itibaren Gaziantep Organize Sanayi Bölgesindeki işyerlerinde denetimlere başladıklarını belirten Demircioğlu, "12 İş Müfettişi denetimlerde görev alacak. Teftişlerimiz iki aşamalı olacak ve Ekim 2013 döneminde tamamlanacak. Müfettişlerimiz gittikleri işyerlerinde denetimlerin yanısıra işçi ve işverenlere yönelik bilgilendirmelerde de bulunacaklar. Ayrıca, 6 Mart Çarşamba günü OSB Müdürlüğü toplantı salonunda açılış toplantısı yapacağız. Toplantı alanında Çalışma ve İş Kurumu Gaziantep İl Müdürlüğü de stand açarak işçi taleplerini alacak. İşverenler, mali müşavirler ve tüm ilgilileri davet ediyoruz." denildi.

Gaziantep 27 Gazetesi

Gaziantep'te Organize Sanayi Bölgesinde faaliyet gösteren işyerleri denetlenecek. İş Teftiş Kurulu Adana Grup Başkanı Mesut Demircioğlu, Gaziantep'ten en çok alınan şikâyetin iş süresi ile ilgili olduğunu söyledi. Bu konuda Gaziantep'te çalışma süresinin uzun olmasından kaynaklanan risklerin inceleneceği ve bu anlamda OSB'deki işyerlerinin inceleneceğini kaydeden Demircioğlu, Gaziantep OSB'de faaliyet gösteren işyerlerinde çalışma sürelerinin fazlalığından kaynaklanan risklerin tespit edilmesi gerektiğini belirtti. Demircioğlu, kısa, orta ve uzun vadede saptanacak çözüm önerileri ile sanayi alanında çalışma şartları ve ortamlarının mevzuatlara uygun hale getirilmesinin olumlu sonuçlar doğuracağını dile getirdi.

KİMLER KATILDI?

“Gaziantep’te Organize Sanayi Bölgesi’nde çalışma süresinde kaynaklanan riskler bakımından denetim” konulu tanıtım ve bilgilendirme toplantısına Gaziantep Vali Yardımcısı Mehmet Taşdöğen, İş Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Arif Şimşek, İş Teftiş Kurulu Adana Grup Başkanı Mesut Demircioğlu, İŞKUR Gaziantep İl Müdürü Sıraç Ekin, OSB Başkanı Cahit Nakiboğlu ve çok sayıda sanayici ile sanayi çalışanı katıldı.

YASAL MEVZUATA UYMAK ZORUNLUDUR

İş teftişi alanına, iş gücünün korunması, iş sağlığı ve güvenliği, çalışma koşulları, iş ilişkileri, ücretler, çalışma süreleri, izinler ve organizeler yönünde birçok konunun dahil olduğunu belirten Mesut Demircioğlu, “Tüm bu konularda işverenlerin yasal mevzuata uyması bir zorunluluktur. Çalışma hayatında barışın tesisi için iş teftişinin tek başına yeterli olmadığını biliyoruz. Mevzuat çalışmalarımızı da buna göre yürütmekteyiz. Nitekim şu anda gerçekleştirmekte olduğumuz toplantıda, teftişte kurumsal sosyal diyaloga dayanan denetimin en güzel örneklerinden birisidir.” şeklinde konuştu.

EN ÇOK ŞİKÂYET İŞ SÜRESİ İLE İLGİLİ

2012 yılında Gaziantep’te konaklama alanında denetimler gerçekleştirildiğini hatırlatan Demircioğlu 2013 yılı içinde de Gaziantep’te sanayi alanında risk esaslı denetimlerin yapılacağını açıklayarak, “2012 yılı verilerine göre Adana Grup Başkanlığımıza yapılan işçi şikâyetlerini değerlendirildiğimizde Gaziantep’ten 350 şikâyet aldığımızı görüyoruz. Bu da yaklaşık günde 1 şikâyet demektir. Gaziantep’ten gelen işçi şikâyetlerinde diğer illerden farklı olarak ağırlığı uzun çalışma süreleri ve bu çalışma sürelerine ait ücretlerin zamlı olarak ödenmediği konusu oluşturmaktadır. Diğer illerden gelen şikâyetler ise belli bir konuda yoğunlaşmıyor. Bu açıdan baktığımızda uzun süreli çalışma bir risk oluşturmaktadır. Nitekim uzun sürelerle çalışmaların işçi ve işveren açısından olumsuz sonuçlar doğurduğu bir gerçektir. Uzun süreli çalıştırılan işçilerde dikkat eksikliği ve aşırı yorgunluk gibi durumlara yol açmaktadır. Bu durum da işçilerin verimliliğini olumsuz etkilediği gibi ölümle sonuçlanan iş kazalarına dahi sebep olabilmektedir. İşverenler açısından da verimliliğin azalması, fazla çalışma süresi nedeniyle ek maliyetlerin ortaya çıkması, ürün ve kalite kayıplarında artış ve haksız rekabet gibi sonuçlar gündeme gelmektedir. Nitekim Gaziantep’te 4A sigortalıların yaklaşık 4’te 1’i Organize Sanayi Bölgesi Müdürlüğüne bağlı işyerlerinde çalışmaktadır. Bu verilerden hareketle Gaziantep OSB’de faaliyet gösteren işyerlerinde çalışma sürelerinin fazlalığından kaynaklanan risklerin tespit edilmesi, kısa, orta ve uzun vadede saptanacak çözüm önerileri ile sektörde çalışma şartları ve ortamlarının mevzuatlara uygun hale getirilmesinin olumlu sonuçlar doğuracağı açıktır.” ifadelerinde bulundu.

6 EKİP VE 12 MÜFETTİŞ DENETLEME YAPACAK

Denetim sürecinin önleyici teftiş anlayışı içinde gerçekleşeceğini kaydeden Demircioğlu, “Çalışma planımız şu şekildedir: Şubat ayı içinde pilot teftiş ile başlayan denetimlerimiz Mart ayından itibaren 6 ekip ve 12 İş Müfettişiyle devam edecek. Ekim 2013 itibari ile denetimlerimiz tamamlanacak. Müfettişlerimiz gittikleri işyerlerinde denetimlerin yanı sıra işçi ve işvereni de bilgilendirme çalışmasında bulunacak.” dedi.

CSGB

T.C. ÇALIŞMA VE SOSYAL GÜVENLİK BAKANLIĞI
İŞ TEFTİŞ KURULU BAŞKANLIĞI

SOSYAL DİYALOĞA ÖNEM VERİLECEK

Denetimlerde sosyal diyalog kavramına öncelik verileceğini kaydeden Demircioğlu, "Sosyal diyalog mekanizması günümüz koşullarında giderek daha fazla önem arz etmektedir. Nitekim sosyal diyalog, gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerde yıllardan beri uygulanmaktadır. İstenilen ve hedeflenen sonuçlara ulaşılmasının ilgili tarafların ve kişilerin katılımına bağlı olduğunu biliyoruz. Denetim süresince her türlü isteğe açık olduğumuzu vurgulamak istiyorum. Ayrıca yaklaşık 1 ay önce OSB'de meydana gelen kazada 7 işçimizi kaybettik. Bu kazadan duyduğum üzüntüyü de dile getirmek istiyorum." diye konuştu.

NAKİBOĞLU; "TÜRKİYE'NİN GURURUYUZ"

OSB Başkanı Cahit Nakıboğlu ise, Gaziantep OSB hakkında şu bilgileri verdi; "Türkiye'nin gururu olan bir sanayiye sahibiz. Gelişmiş ve altyapısı dört dörtlük, kapıp kaçak oranı 0 olan bir sanayimiz var. Tahsilat oranımız yüzde 100'dür. 360 milyon metreküp doğalgaz tüketiyoruz. 6,5 milyon ton su tüketiyoruz. Yaklaşık 100 bin işçi istihdam ediyoruz. Çok kısa sürede 5. bölgemiz açılacak; orada da 50 bin işçi daha çalıştırmayı planlıyoruz. Bizim bölgemiz Türkiye'de ilklere imza atan bir bölge oldu. Bunu başbakanımız da her gittiği yerde vurguluyor." diye konuştu.

NAKİBOĞLU; "ÇİN VE HİNDİSTAN'A KARŞI AYAKTA DURUYORUZ"

Nakıboğlu, Gaziantep'in sanayide Çin ve Hindistan gibi ülkelerle mücadele ederek ayakta kalmaya çalıştığını belirterek, "Gaziantep'e şöyle bir baktığımızda limanı ya da denizi yok. Gaziantep bir sınır şehridir. Bu imkânsızlıklar bugünkü Organize Sanayi Bölgesi'ni meydana getirdi. Bizim sanayicilerimizin büyük bir bölümü ticari kökenlidir. Bu sebeple de tozu bile kalsa kar mantığı ile hareket ediyoruz. Hindistan, Çin gibi aylık 30 dolar asgari ücret ödeyen ülkelerle rekabet ediyoruz. Bunların karşısında ayakta durmaya çalışıyoruz. Bu anlamda baktığımızda ne zor şartlarda nasıl başarılarla imza attığımız daha iyi anlaşılır." şeklinde konuştu.

İŞ MÜFETTİŞLERİ GAZİANTEPLİ İŞVERENLERİ BİLGİLENDİRDİ

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2012-2013 yılı konaklama sektörü denetimlerine ilişkin bilgilendirme toplantısı işverenlerin katılımıyla gerçekleştirildi. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2012 yılı içerisinde Gaziantep İli konaklama sektöründe faaliyet gösteren birçok işletmeye yönelik denetimler gerçekleştirdi. Bu denetimlerin ardından Organize Sanayi Bölgesinde 2013 yılı programlı denetimlerine başlandı. Denetimler öncesinde kurum çalışanları ve işverenlere yönelik bilgilendirme semineri düzenlendi. 6 Mart 2013 tarihinde düzenlenen seminere Gaziantep Vali Yardımcısı Mehmet Taşdöğen, İş Teftiş Kurulu Başkan Yardımcısı Arif Şimşek, İş Teftiş Adana Grup Başkanı Mesut Demircioğlu, Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Sıraç Ekin, Organize Sanayi Bölgesi Yönetim Kurulu Başkanı Cahit Nakıboğlu, diğer kurum ve kuruluş temsilcileri ile 150'ye yakın işveren ve işveren temsilcileri katıldı. Seminerde 2012 yılı denetim faaliyetleri hakkında bilgilendirmeler yapıldı. Bunun yanında 2013 yılı Şubat ayından itibaren Gaziantep Organize Sanayi Bölgesindeki işyerlerinde 12 İş Müfettişi ile denetimlere başlandığı, teftişlerin iki aşamalı olacağı ve Ekim 2013 döneminde denetimlerin tamamlanacağı da belirtildi. Ayrıca denetimler esnasında işverenin yanı sıra işçilere yönelik bilgilendirmelerde de bulunacağına değinildi. Sunumun ardından katılımcılardan gelen soru ve öneriler alındı. Gaziantep Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürü Sıraç Ekin tarafından Gaziantep ilinin 2012 değerlendirmesi yapıldı. Özürlü istihdamındaki %90'lık doluluk oranı rakamları ve istihdam sıralamasındaki başarı İş Müfettişleri tarafından takdir gördü. Etkinlik süresince toplantı alanında Çalışma ve İş Kurumu Gaziantep İl Müdürlüğü tarafından açılan stantta işverenlere danışmanlık hizmeti sunuldu.

4.BÖLÜM

TEFTİŞ İLE İLGİLİ DİĞER FAALİYETLER

4.1. Sonuç

4.2. İş Müfettişlerinin Değerlendirme ve Görüşleri

4. BÖLÜM: SONUÇ VE ÖNERİLER

4.1. Sonuç

“Organize Sanayi Bölgelerinin Çalışma Sürelerinden Kaynaklanan Riskler Bakımından Programlı Teftişi” kapsamında yapılan teftişlerde; 200 asıl işveren kuruluş ait işyerlerinde programlı teftiş yapılmış, toplam 41.750 işçiye ulaşılmış, toplam 896.444,00 TL idari para cezası uygulanmış, işçilere toplam 6.153.872,62 TL teftiştten doğan alacak ödettirilmesi, kamuya toplam 2.965.146,99 TL yasal kesinti aktarımı, 15 işyerinde 66 işçinin sigorta kaydının yapılması, 27 işyerinde 2.362 işçinin ücretinin %24 oranında yükseltilmesi sağlanmıştır.

Programlı teftiş sonucunda;

- 9 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 8 inci maddesine (iş sözleşmesi) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin tamamının giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %100,
- 2 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 28 inci maddesine (çalışma belgesi) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin 2 işyerince giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %100,
- 1 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 30 uncu maddesine (engelli işçi çalıştırmak) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin tamamının giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla; söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %100,
- 19 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 32 nci maddesine (ücret) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin 4 işyerince giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %21,
- 23 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 37 nci maddesine (ücret hesap pusulası) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin 22 işyerince giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %96,
- 34 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 41 inci maddesine (fazla çalışma) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin 26 işyerince giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %89,
- 24 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 46 ncı maddesine (hafta tatili) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin tamamının giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %100,
- 40 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 47 nci maddesine (genel tatil ücreti) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin 38 işyerince giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %95,
- 1 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 53 üncü maddesine (yıllık ücretli izin hakkı) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin tamamının giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %100,
- 3 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 56 ncı maddesine (yıllık ücretli izin uygulaması ve yıllık izin ücreti) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin tamamının giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %100,
- 2 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 58 inci maddesine (İzinde çalışma yasağı) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmediikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin tamamının giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %100,

- 3 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 60 ıncı maddesine (izinlere ilişkin düzenlemeler) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmedikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde 2 işyerince giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %66,66,
- 43 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 63 üncü maddesine (çalışma süresi) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmedikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin 32 işyerince giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %74,
- 1 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 67 nci maddesine (günlük çalışmanın başlama ve bitiş saatleri) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmedikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin tamamının giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %100,
- 3 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 68 inci maddesine (ara dinlenmesi) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmedikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin 2 işyerince giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %66,
- 17 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 69 uncu maddesine (gece süresi ve gece çalışmaları) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmedikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin 33 işyerince giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %47,
- 3 işyerinin 4857 sayılı İş Kanununun 73 üncü maddesine (Sanayie ait işlerde on sekiz yaşını doldurmamış çocuk ve genç işçilerin gece çalıştırılması yasaktır.) ilişkin yükümlülüklerini yerine getirmedikleri belirlenmiş, yapılan kontrolde eksikliklerin 2 işyerince giderildiği tespit edilmiş, dolayısıyla söz konusu aykırılığın yasaya uygun hale getirilmesindeki başarı %66,66 olarak gerçekleşmiştir.

4.2. Alanda Teftiş Yapan İş Müfettişlerinin Değerlendirme ve Görüşleri

4857 Sayılı İş Kanununun "çalışma süresi" başlıklı 63 üncü maddesi hükmü gereği çıkarılan, İş Kanununa ilişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliğinin 9 uncu maddesinde "İşveren, işçilerin çalışma sürelerini uygun araçlarla belgelemek zorundadır." şeklinde hüküm bulunmaktadır. Anılan yasanın 104 üncü maddesinde ise bu Kanunun 63 üncü maddesinde ve bu maddede belirtilen yönetmelikte belirlenen çalışma sürelerine aykırı olarak işçilerini çalıştıran, işveren veya işveren vekiline ...para cezası verilir." şeklinde düzenleme yapılmış olup, Yönetmeliğin 9 uncu maddesi gereğince, işçilerin çalışma sürelerini uygun araçlarla belgelemeyen işveren veya işveren vekiline her hangi bir yaptırım öngörülmemiştir.

Çalışma sürelerinin tespitinde asli unsur ve çok önemli bir veri olan çalışma süreleri ile ilgili, günlük puantaj (Devam Çizelgesi) kayıtlarının ya hiç düzenlenmediği, bazı yerlerde şekil şartı olmaksızın, (X) işareti konarak takip edildiği, bazı işyerlerinde, elektronik ortamda düzenlenen puantaj kayıtlarının olduğu, bu makinelere manüel (elle) müdahale edildiği, gizlemeye çalışıldığı veya bilerek elektronik cihazların bozulduğu görülmüştür. Bu durumda çalışma sürelerinin tespitinde sadece işçi ifadelerine itibar edilmek zorunda kalınmakta olup, sağlıklı sonuç elde edilememektedir. İşverenler çalışma saatlerini kayıtlar üzerinde yasal sınırlar içinde gösterme çabası içine girmekte, fazla çalışmaların tespitinde ve dolayısıyla fazla çalışma ücreti ödeme konusunda yasa hükümlerine muhalefet etmektedirler.

Günümüzdeki teknolojik gelişmeler dikkate alındığında birçok işletmede işçilerin işe giriş çıkış saatlerinin elektronik ortamda takip edildiği görülmektedir. Bu tür uygulamalar özellikle işçilerin yapmış oldukları fazla çalışma, fazla sürelerle çalışma, genel tatil çalışmaları ve yıllık izinlerinin düzenli olarak kullanılmasının izlenmesinde önemli bir ispat aracı olma özelliğini de korumaktadırlar. Bu nedenle 4857 sayılı İş Kanunu kapsamına giren bütün işyerlerinde işçilerin işe giriş ve çıkış saatlerinin elektronik ortamda izlenmesinin zorunlu hale getirilmesi, manüel müdahalelerin önüne geçilmesi için ted-

birler geliştirilmesi, puantaj makineleri için program yapan kuruluşlara, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nca izin verilmesi gerektiği değerlendirilmiştir.

4857 Sayılı İş Kanununun 41 inci maddesinin yedinci paragrafında, "Fazla çalışma süresinin toplamı bir yılda iki yüz yetmiş saatten fazla olamaz." hükmü bulunmakta olup, anılan yasanın 102 nci maddesinin (c) fıkrasında ise "41 inci maddesinde belirtilen fazla çalışmalara ilişkin ücreti ödemeyen, işçiye hak ettiği serbest zamanı altı ay zarfında kullandırmayan, fazla saatlerde yapılacak çalışmalar için işçinin onayını almayan işveren veya işveren vekiline, bu durumda olan her işçi için ... lira para cezası verilir." şeklinde düzenleme yapılmıştır. Yıllık 270 saatin üzerinde fazla çalışma yapılması ile ilgili her hangi bir yaptırım öngörülmemiştir.

Yapılan denetimlerde hemen hemen işyerlerinin tamamında yıllık fazla çalışma miktarının 270 saatin üzerinde olduğu görülmüş, telkinlerde bulunulmuş ancak kontrol denetimlerinde bu eksikliğin devam ettiği görülmüştür.

Diğer taraftan bazı yasa ihlallerinin cezai müeyyidesinin az olduğu (örneğin çalışma süreleri, gece döneminde fazla çalışmanın düzenlendiği 63, 68, 69 ve 76 ncı maddeler ve ilgili yönetmelikler) dolayısıyla işverenlerin kanun hükümlerine aykırı davranmakla elde ettikleri yarar ile katlanmak zorunda kaldıkları ceza arasındaki oransızlık nedeniyle kanun hükümlerine aykırı davranmanın işverenler açısından daha cazip hale geldiği, bu nedenle de cezaya katlanarak yasal olmayan uygulamalara devam ettikleri tespit edilmiştir.

Belirtilen idari para cezalarının, kademeli şekilde arttırılması yönünde yasal düzenlemeler için çalışma yapılarak en azından sağlanan yarara yakın bir yaptırım getirilerek yasa maddelerine uymalarının sağlanabileceği, fazla mesai uygulamasının 270 saati aşmamasının sağlanması amacıyla Yasaya ceza maddesi konulması veya başka enstrümanların devreye sokulması gerektiği değerlendirilmiştir.

Yapılan teftişlerde, 4857 sayılı İş Kanununun hafta tatili kullanılmasını düzenleyen 46. maddesi hükümlerine aykırılığın yaygın olduğu gözlemlenmiştir. Belirtilen madde hükmüne aykırılık ile ilgili olarak iş mevzuatında her hangi bir idari yaptırım bulunmamaktadır. Bu sebeple aykırılığın giderilmesinde yeterli başarı sağlanamamıştır.

İş Kanununa İlişkin Çalışma Süreleri Yönetmeliğinde yer alan çalışma sürelerinin belgelenmesi ile Fazla Çalışma ve Fazla Sürelerle Çalışma Yönetmeliğindeki fazla çalışmanın belgelenmesine yönelik düzenlemelerin cezai yaptırımlarla desteklenmesi gerekmektedir.

Organize sanayi bölgelerinde teftiş dışı faaliyetlerinin yaygın bir şekilde yürütülmesinin iş mevzuatı hükümlerinin uygulanmasına yönelik duyarlılığının artırılması ile bilinçlendirme çalışmalarına olumlu katkı yapacağı düşünülmektedir.